

права «права дитини» не є другорядними, на які ми можемо шукати відповіді, коли нам зручно, догматична твердість даної категорії є запорукою майбутнього всього людства [50, с. 139].

Список використаних джерел

1. Юридична енциклопедія 4 том: Київ: видавництво «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 2002, 707 с.
2. Волошина І. Конституційно-правовий статус дитини в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2016. 22 с.
3. Опольська Н. Правове забезпечення прав та свобод дитини в Україні (загальнотеоретичний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2010. 24 с.
4. Takács Albert // A gyermeki jogok jelentősége // Emberi méltóság korlátok nélkül (a gyermekek, a hájléktalanok és a gyülekezők jogai), Országgyűlés hivatal, Budapest, 2009 356 с.
5. Губаль Ю. В. Конституційно-правовий статус дитини в Україні та угорщині: порівняльно-правове дослідження : дис. канд. юрид. наук : 12.00.01. Ужгород, 2015. 207 с.
6. Лінник Н. Міжнародно-правовий захист економічних прав дитини : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2011. 22 с.
7. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. Вид. 10-е, доп. Львів : Край, 2008. 224 с.

*Мозоль Наталія Іванівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

НАУКОВА СПАДЩИНА В.В. КОПЄЙЧИКОВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Історія розвитку вищої юридичної освіти в Україні бере свій початок у XVII ст. у Львівському університеті. Процес навчання на юридичних факультетах у складі університетів набув тенденційного характеру в XIX ст., оскільки саме тоді було запровадження навчання на юридичних факультетах у Харківському, Київському, Одеському, Чернівецькому університетах. Сучасний стан в закладах вищої юридичної освіти має суперечливий характер, оскільки спостерігається водночас як різке збільшення освітніх закладів такого профілю та як результат надмірна кількість незатребуваних фахівців на ринку праці, так і різний рівень підготовки фахівців юридичної галузі.

Так ситуація на сучасному етапі розвитку вищої юридичної освіти в Україні

вимагає її реформування, що також зумовлюється необхідністю оновлення освітніх систем, зокрема створення нових освітніх стандартів, оновлення та перегляду змісту навчальних програм, дидактичних матеріалів, форм і методів навчання. Нагальним також постає питання вивчення та дослідження можливості врахування іноземного досвіду організації системи юридичної освіти та проблем інтеграції юридичної науки і освіти.

Відтак із 2020 – 2021 навчального року в освітній процес закладів вищої юридичної освіти впроваджується новий Стандарт вищої освіти за рівнем магістра зі спеціальності 081 «Право» [0]. Означеним нормативним документом визначається сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм підготовки магістрів зі спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Зміст Стандарту вирізняється чіткою компетентнісною спрямованістю, орієнтацією освітнього процесу на формування у здобувачів освіти інтегральної, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Поняття компетентності Міжнародною комісією Ради Європи розглядається як загальні, або ключові, уміння, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові уявлення, опори, або опорні знання.

Варто вказати на пріоритетне значення оволодіння теоретичним матеріалом як підґрунтям для формування фахових компетентностей. У своєму твердженні послуговуємося напрацюваннями доктора юридичних наук, професора, академіка Академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України Володимира Володимировича Копейчикова (1923 – 2002). На думку вченого, успіх будь-якого, теоретичного чи прикладного, пізнавального пошуку юриста визначається перш за все рівнем оволодіння відповідними методами, прийомами і способами дослідження державно-правових явищ і процесів, правильним розумінням і правильним застосуванням понятійного апарату, прийомів і способів дослідження державно-правових явищ, мірою використання вченими-юристами та юристами-практиками теорії як настанови до дії. Саме теоретичні знання є необхідною передумовою для правильного розв'язання правотворчих, правозастосовних і правоохоронних проблем[0, с. 16].

Наукова спадщина В.В. Копейчикова містить тлумачення теоретичних правознавчих дефініцій, концептуальних положень функціонування державного апарату, місцевого самоврядування тощо, які становлять теоретичне підґрунтя для подальших наукових розвідок не лише для здобувачів вищої юридичної освіти, а й для майбутніх філософів, соціологів, економістів.

Отже, осмислення науково-теоретичних напрацювань вченого має значний вплив на формування спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Цю групу компетентностей розробники Стандарту розглядають як комплекс п'ятнадцяти окремих компетентностей, що узагальнено окреслюють вимоги до здобувачів вищої юридичної освіти. Так, указано на формування здатності майбутніх фахівців застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем [2].

Значна увага в документі зосереджена на необхідності осмислення досвіду зарубіжних країн для інтеграції в правову систему України. Зокрема вказано на

формування здатності аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України, здатності аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні, оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

Формування спеціальних компетентностей передбачає вироблення здатності використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції, обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

Від випускників закладів вищої юридичної освіти вимагається здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні, а також застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів. Застосування міждисциплінарного підходу в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності вимагає інтеграції правознавчих дисциплін з навчальними дисциплінами інших освітніх галузей. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування, критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів має цілком практичну спрямованість.

Майбутні спеціалісти повинні розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника, доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень із належною аргументацією, здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини, самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності.

Формування фахових компетентностей вимагає глибокої теоретичної підготовки майбутніх фахівців, що забезпечуватиме успішну практичну реалізацію. Відтак логічним є покликання на інтегральну компетентність, яку розробники Стандарту трактують як «здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права» [0] та на загальні компетентності.

Таким чином, сучасна вітчизняна юридична освіта повинна готувати фахівців із широким колом знань та світоглядом. Майбутні спеціалісти-правознавці мають захищати права й свободи людини, розуміти відповідальність, яку вони несуть перед суспільством і державою. У цьому контексті набуває актуальності питання вивчення наукової спадщини В.В. Копейчикова та її осмислення в реаліях сьогодення відповідно до інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей, окреслених у Стандарті вищої освіти за рівнем зі спеціальності «Право».

Список використаних джерел

1. Правознавство : підруч. / Авт. кол. : Демський С. Е., Ковальський В. С., Колодій А. М. та ін. / За ред. В. В. Копейчикова. 5-е вид., перероб. та доп. Київ : Юрінком Інтер. 2002. 736 с.
2. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/08/081-pravo-magistr.pdf>. Назва з екрану.
3. Теорія держави і права : навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. Київ : Юрінком Інтер, 2004. С. 16.

*Мотозюк Максим Олександрович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Назаренко Ольга Анатоліївна,
старший викладач кафедри
теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

У сучасному світі принцип верховенство права посідає вагоме значення для розбудови демократичних засад суспільного і політичного життя кожної держави, яка прагне піклуватись про права та свободи людина, а також не допускати можливості порушення закону. Разом з тим, передбачається, що ніхто не може бути засуджений чи притягнутий до відповідальності інакше ніж за вимогами, які встановлено у законі. Верховенство права голосить, що вище закону і права нічого немає, адже основне завдання правосуддя базуватись на їх засадах та встановлювати справедливість. Із часом розвитку політичних процесів змінюється характер влади, тому виникає еволюція тлумачення норм права та верховенства права.

Загалом принцип верховенства права слід розглядати з врахуванням еволюції наукових поглядів вітчизняних та європейських дослідників стосовно змісту та істотних елементів досліджуваної дефініції, що покликані насамперед забезпечувати пріоритет прав і свобод, законних інтересів людини і громадянина в суспільстві, у тому числі й у відносинах із органами публічної влади всіх на всіх її рівнях за ієрархію. До цього переліку елементів необхідно віднести раніше